

28.9.2012

PAZIŅOJUMS KOMITEJAS LOCEKĻIEM

Temats: Lūgumraksts Nr. 0210/2012, ko iesniedza Apvienotās Karalistes valstspiederīgais *A. G.*, par ierobežojošu nodokļu pasākumu iespējamu piemērošanu pilsonim, kas nav Portugāles pastāvīgais iedzīvotājs, par nekustamā īpašuma iegādi ārpus Portugāles

1. Lūgumraksta kopsavilkums

Lūgumraksta iesniedzējs sūdzas, ka Portugāles nodokļu iestādes neievēro Fizisko personu ienākuma nodokļa kodeksa 10. panta a) daļu, kurā noteikts, ka peļņu, kas gūta, atsavinot nekustamo īpašumu, kurš paredzēts izmantošanai pastāvīgai dzīvesvietai, atbrīvo no ienākuma nodokļa, ja 36 mēnešu laikā no pārdošanas dienas pārdošanas vērtību, kas atskaitīta no iespējama aizdevuma, kurš iegūts šā nekustamā īpašuma iegādei, amortizācijas, iegulda cita nekustamā īpašuma iegādē, kurš paredzēts vienīgi tādai pašai izmantošanai un atrodas Portugāles vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā. Pēc lūgumraksta iesniedzēja domām, Portugāles iestādes izmanto ierobežojošus un nesamērīgus pasākumus, ja šis nekustamais īpašums tiek iegādāts ārpus Portugāles teritorijas. Viens no šādiem ierobežojošajiem pasākumiem ir ieinteresēto personu neinformēšana, ja tās nav Portugāles pastāvīgie iedzīvotāji, prasot tām iecelt pārstāvi Portugālē, lai saņemtu šos paziņojumus. Lūgumraksta iesniedzējs uzskata, ka šī situācija var kaitēt personu brīvai kustībai Eiropas Savienībā.

2. Pieņemamība

Atzīts par pieņemamu 2012. gada 15. jūnijā. Komisijai pieprasīta informācija saskaņā ar Reglamenta 202. panta 6. punktu.

3. Komisijas atbilde, kas saņemta 2012. gada 28. septembrī

„Nekustamā īpašuma atsavināšanas rezultātā gūtās peļņas aplikšana ar nodokli

Saskaņā ar iepriekšējiem Portugāles nodokļu likumiem nodokļu atvieglojumus attiecībā uz iedzīvotāju ienākuma nodokli par kapitāla pieaugumu, kas gūts, pārdodot nekustamo īpašumu, varēja piemērot tikai tad, ja gūtie ienākumi tika atkārtoti ieguldīti citos nekustamos īpašumos Portugāles teritorijā.

Komisija 2003. gadā pauda nostāju, ka attiecīgie tiesību akti rada personu brīvas pārvietošanās un kapitāla brīvas aprites ierobežojumu un sāka pārkāpumu procedūru pret Portugāli. Rezultātā 2004. gada 14. decembrī Komisija nolēma iesniegt iepriekš minēto lietu Eiropas Kopienu Tiesā.

Eiropas Savienības Tiesa 2006. gada 26. oktobrī pasludināja spriedumu šajā lietā¹. Sprieduma teksts ir šāds:

„Saglabājot spēkā tādas nodokļu tiesību normas kā Fizisko personu ienākumu nodokļa kodeksa 10. panta 5. punkts, saskaņā ar kurām atbrīvojumu no nodokļa par peļņu, kas gūta, par atlīdzību atsavinot nekustamo īpašumu, kurš paredzēts izmantošanai paša nodokļu maksātāja vai viņa ģimenes locekļu pastāvīgai dzīvesvietai, piešķir tikai ar nosacījumu, ka iegūtos ienākumus iegulda, iegādājoties nekustamo īpašumu Portugāles teritorijā, Portugāles Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 18., 39. un 43. pants, kā arī 1992. gada 2. maija Eiropas Ekonomikas zonas līguma 28. un 31. pants.”

Portugāles varas iestādes 2008. gada februārī informēja Komisiju, ka ar 2007. gada 2. novembra *Decreto-Lei* Nr. 361/2007² attiecīgais Portugāles Fizisko personu ienākumu nodokļa likuma pants (*CIRS* 10. panta 5. punkts) tika grozīts. Tādējādi iepriekš minētais nodokļu atvieglojums ir pieejams ne tikai tad, kad gūtie ienākumi tiek atkārtoti ieguldīti Portugālē, bet arī citās ES vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstīs (pēdējā gadījumā tikai tad, ja nodokļu jomā pastāv vienošanās par informācijas apmaiņu).

Nepieciešamība iecelt fiskālo pārstāvi

Attiecībā uz saziņu starp nodokļu maksātājiem nerezidentiem Portugālē un nodokļu iestādēm Portugāles tiesību aktos, kas bija spēkā līdz 2011. gada beigām, tika noteikts, ka tiem jāieceļ fiskālais pārstāvis Portugālē. Pārstāvis bija kontaktpersona starp nerezidējošiem nodokļu maksātājiem un Portugāles nodokļu iestādēm, un, iespējams, ka varas iestādes šā iemesla dēļ atteicās sazināties ar Francijas iedzīvotāju. Saskaņā ar *CIRS (Código do Imposto sobre o rendimento das pessoas singulares* — Fizisko personu ienākuma nodokļa kodeksa) toreizējo 130. pantu nerezidentiem, kuri Portugālē guvuši ar nodokli apliekamus ienākumus, bija jāieceļ fiskālais pārstāvis, kas tos pārstāvētu Portugāles nodokļu iestādēs un garantētu to fiskālo saistību izpildi.

Komisija 2007. gada jūlijā nolēma uzsākt pārkāpuma procedūru, jo uzskatīja, ka šis pienākums nav savienojams ar personu brīvu pārvietošanos un kapitāla brīvu apriti, kas garantēta Līguma par Eiropas Savienības darbību 21. un 63. pantā. Komisija saprata, ka šīs prasības mērķis bija nodrošināt nodokļu maksāšanu un nepieļaut izvairīšanos no tās. Šīs prasības atbilst sabiedrības interesēm. Tomēr Komisija uzskatīja, ka nerezidentiem noteiktais

¹ Lieta C-345/05 Komisija pret Portugāli

² Publicēts *Diário da República*, 1 serie – N°211- 2 Novembro de 2007

vispārējais pienākums iecelt fiskālo pārstāvi pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu šos mērķus, un līdz ar to kavē personu brīvu pārvietošanos un kapitāla brīvu apriti. Tā kā 2008. gada 27. jūnijā nosūtītajam argumentētajam atzinumam nekāda apmierinoša reakcija nesekoja, 2009. gada 19. februārī Eiropas Komisija nolēma vērsties Eiropas Savienības Tiesā.

2011. gada 5. maijā Eiropas Savienības Tiesa lielā mērā atbalstīja Komisijas viedokli un atzina, ka „pieņemot un paturot spēkā Fizisko personu ienākuma nodokļa kodeksa (*Código do Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Singulares*) 130. pantu, ar ko ir noteikts pienākums nodokļu maksātājiem nerezidentiem iecelt fiskālo pārstāvi Portugālē tad, ja tie gūst ienākumus, par kuriem ir jāiesniedz nodokļu deklarācija, Portugāles Republika nav izpildījusi EKL 56. pantā paredzētos pienākumus”.

Līdz 2011. gada beigām Portugāle grozīja *CIRS* 130. pantu atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas nolēmumam.

Tomēr jāatzīmē, ka ES Tiesas lēmumam nav automātiskas vai tūlītējas ietekmes uz atsevišķu sūdzību iesniedzēju tiesībām, jo Tiesas procedūra neparedz atsevišķu lietu risināšanu. Ar Tiesas lēmumu dalībvalstij ir tikai noteikts pienākums grozīt savus nodokļu piemērošanas noteikumus saskaņā ar ES tiesību aktiem. Par to, vai dalībvalstu iestādes konkrētos gadījumos ievēro ES tiesību aktus, vispirms atbild valstu tiesas un administratīvās iestādes. Tāpēc pilsoņiem pēc palīdzības ieteicams vērsties valsts administratīvajās vai tiesu iestādēs, ievērojot valstī noteikto kārtību.

Dokumentu pārrobežu izsniegšana Eiropas Savienībā

Dokumentu pārrobežu izsniegšanu Eiropas Savienībā nosaka Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpus tiesas civillietu vai komercietu dokumentu izsniegšanu ārvalstīs (dokumentu izsniegšana), un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1348/2000. Šīs regulas mērķis ir uzlabot un paātrināt izsniegšanai paredzētu tiesas un ārpus tiesas civillietu un komercietu dokumentu savstarpēju pārsūtīšanu dalībvalstīs. Regulu piemēro visām Eiropas Savienības dalībvalstīm, tostarp Dānijai, kura ir apstiprinājusi savu nodomu īstenot regulas saturu, pieņemot deklarāciju. Regula paredz dažādus veidus, kā pārsūtīt un izsniegt dokumentus: ar pārsūtītāju un saņēmēju struktūru starpniecību, izmantojot konsulāros vai diplomātiskos kanālus, izmantojot pasta pakalpojumus un tieši izsniedzot dokumentus.

Tomēr 1. pantā („Darbības joma”) ir noteikts: „Šo regulu piemēro civillietās un komercietās, ja tiesas vai ārpus tiesas dokuments ir jāpārsūta no vienas dalībvalsts uz otru izsniegšanai šajā valstī. To nepiemēro jo īpaši ieņēmumu, muitas un administratīvos jautājumos vai jautājumos saistībā ar valsts atbildību par darbību vai bezdarbību, īstenojot valsts varu (*acta iure imperii*).”

Tā kā Regula Nr. 1393/2007 nav piemērojama un nav arī nekādu citu Eiropas Savienības tiesību aktu saistībā ar paziņojumu izsniegšanu tiešo nodokļu piemērošanas jomā, labākais, ko lūgumraksta iesniedzējs varētu darīt (ja vien viņš to jau nav izdarījis), ir vērsties pie Portugāles ombuda (*Provedor de Justiça*). Tiešsaistes veidlapa ir pieejama tīmekļa vietnē: <http://www.provedor-jus.pt/queixa.htm>.”